

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ КАФЕДРА
ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА Пояснювальна записка
до дипломного проекту
бакалавра
на тему

**Авторська лялька”Італійська панянка”та
методика вивчення дрібної пластики в
позашкільних навчальних закладах**

*Текст містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і
текстів інших авторів, мають посилання на відповідне джерело*

Виконала: студент 4 курсу, групи 40 ОМ
напряму підготовки (спеціальності)
023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація
Синиця Анастасія Ігорівна

Керівник: Соломко І.П., викладач
кафедри образотворчого мистецтва
Національного педагогічного
університету імені М.П.Драгоманова

Рецензент: Красноголовець О.С.,
доцент кафедри графічних мистецтв
Національної академії образотворчого
мистецтва і архітектури

КИЇВ 2020

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

імені М. П. ДРАГОМАНОВА

**Факультет педагогіки і психології Кафедра
образотворчого мистецтва Освітньо-
кваліфікаційний рівень бакалавр Напрямок
підготовки 02 Культура і мистецтво
Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 професор Шевнюк О.Л.

“ _____ ”

29 жовтня 20 20 року

ЗАВДАННЯ

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ СТУДЕНТУ

_____ Синиця Анастасія Ігорівна _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проекту)_____ Авторська лялька”Італійська панянка”та методика вивчення дрібної пластики в позашкільних навчальних закладах _____

керівник роботи (проекту) __Соломко Ірина Петрівна, викладач кафедри образотворчого мистецтва Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова _____,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом від “ _____ ” _____ 20 _____ року № _____

2. Строк подання студентом роботи (проекту) **30 квітня 2020 року**

3. Вихідні дані до роботи (проекту)_Створити авторську ляльку, розробити методику ознайомлення дрібної пластики в позашкільних навчальних закладах

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)_ розкрити сутність поняття «авторська лялька» та запропонувати ефективну систему завдань для навчання учнів передачі людської фігури, створити об'ємну динамічну композицію з маленькими деталями та дрібною пластикою.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

_ само застигаюча маса, тканина, голки, нитки, клей, фольга, дрiт для каркаса та тонка дрiт, для iнших деталей, пасатижi, кусачки, ножицi, нiж з гострим лезом, стеки, гумки, кистi круглi , акриловi i темпернi фарби, акриловий лак.

6. Консультанти роздiлiв роботи (проекту)

Роздiл	Прiзвище, iнiцiали та посада консультанта	Пiдпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Соломко I.П., викладач кафедри образотворче мистецтво	10.2019	10.2019
2	Красноголовець O.C доцент кафедри графiчного мистецтва	04.2020	04.2020

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапiв дипломної роботи (проекту)	Строк виконання етапiв роботи (проекту)	Примiтка
1.	Затвердження теми дипломного проекту	жовтень	Викон.
2.	Збiр теоретичного, практичного та творчого матерiалу до дипломного проекту	Жовтень-листопад	Викон.
3.	Затвердження ескiзiв дипломного проекту	листопад	Викон.
4.	Творча робота над дипломним проектом	Листопад-березень	Викон.
5.	Формулювання висновкiв дипломного проекту	квiтень	Викон.
6.	Попереднiй захист проекту	Квiтень	Викон.

7. Дата видачi завдання 2 вересня 20__ р.

Студент _____ Синиця А.І _____
 (пiдпис) (прiзвище та iнiцiали)

Керiвник роботи (проекту) _____ Соломко I.П. _____

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА

ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ДЕРЖАВНОЇ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУ

Направляється студент Синиця Анастасія Ігорівна _____

(прізвище та ініціали)

до захисту дипломної роботи (проекту)

за напрямом підготовки 02 Культура і мистецтво

спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

на тему: АВТОРСЬКА ЛЯЛЬКА «Італійська панянка» та методика вивчення дрібної
пластики в позашкільних навчальних закладах

Дипломний проект і рецензія додаються.

Декан Факультету

(підпис)

проф.Олефіренко Т.О.

Довідка про успішність

Синиця Анастасія Ігорівна

(прізвище та ініціали студента)

за період навчання на факультеті педагогіки та психології з 2019 року до 2020 року повністю виконав навчальний план за напрямом підготовки, спеціальністю з таким розподілом оцінок за національною шкалою: відмінно 4,8%, добре 38,1%, задовільно 57,1%; шкалою ECTS: A 4,8%; B 16,7%; C 21,4%; D 26,2%; E 31,0%.

Секретар факультету

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Висновок керівника дипломної роботи (проекту)

Студент (ка) Синиця Анастасія Ігорівна

_____ Виконана дипломна робота підтверджує рівень здобутих знань, умінь і навичок, необхідних компетенцій для присвоєння випускнику кваліфікації бакалавра. _____

Керівник роботи (проекту) _____

_____ (підпис)

“_22_” _____ травня _____ 2020 ____ року

Висновок кафедри про дипломну роботу (проект)

Дипломний проект розглянуто.

Студент Синиця Анастасія Ігорівна

(прізвище та ініціали)

допускається до захисту даного проекту в Державній екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри

образотворчого мистецтва професор _____

О.Л.Шевнюк

Примітки:

1. Зазначаються дані щодо навчальних досягнень студента за період навчання у вищому навчальному закладі, висновок керівника дипломної роботи (проекту) та висновок кафедри про дипломну роботу (проект).
2. Формат бланка А5 (148 210 мм), 2 сторінки.

ВІДГУК НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

_____ Синуці Анастасії Ігорівни _____

(Прізвище, ім'я, по-батькові)

Зі спеціальності __023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація_____

ОКР

_____бакалавр_____

Тема дипломної роботи

_____Авторська лялька"Італійська панянка"та методика вивчення дрібної пластики в позашкільних навчальних закладах.

Матеріали керапласт, проволка, клей ПВА , капронова нитка, фольга, природні матеріали, акрилові фарби, тканина. _____

1. Актуальність теми *Недостатня соціальна, педагогічна, теоретична та методична розробленість формування дрібної пластики в учнів зумовлює актуальність дослідження: «Авторська лялька"Італійська панянка"та методика вивчення дрібної пластики в позашкільних навчальних закладах».*

Запропонувати та обґрунтувати методику розвитку дрібної пластики учнів на уроках у позашкільних навчальних закладах.

2. Позитивні якості роботи

Досліджено історію виникнення ляльки як самостійного виду мистецтва, та її вплив на формування дрібної пластики. Проаналізовано, застосування традиційних і сучасних матеріалів та технологічні особливості створення авторської ляльки.

3. Практична цінність висновків і рекомендацій

Конкретизовано особливості творчого пошуку в процесі роботи над об'ємною композицією «Італійська панянка». Уточнено мету і зміст навчання створення

фігури людини на уроках образотворчого мистецтва у позашкільних навчальних закладах. Запропоновано систему завдань для ефективного навчання учнів на уроках образотворчого мистецтва у позашкільних навчальних закладах з урахуванням інтересів сучасних дітей для їх зацікавлення образотворчою діяльністю.

4. Наявність недоліків

Належна увага до теоретичного й практичного вивчення анатомії завжди дає позитивні результати, для пластичного зображення фігури людини обов'язково знати анатомію. Для голови та тіла було обрано не стандартну анатомічну форму, працюючи з перебільшеннями та стилізацією форм у скульптурі але варто зі збереженням анатомічної конструкції обличчя. Варто було б більше уваги приділити і традиційному італійському костюму. Основу національного костюма становить тишина спідниця(гонна), біла часто вишита сорочка(камічіа) і корсаж. Доповнювати образ може яскравий фартух(грембіуле) і хустка на голові(фаццолетто). Це основні елементи італійського костюма, які зустрічаються у всіх регіонах Італії.

4. Загальна оцінка роботи _____ заслуговує високої позитивної оцінки.

Науковий керівник

Викладач кафедри образотворчого мистецтва, Факультету педагогіки і психології,
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

«22» травня 2020 р.

_____ Соломко І.П. _____

(прізвище, ініціали)

Довідка
про результати антиплагіатної перевірки бакалаврської роботи

Комісією з академічної етики кафедри образотворчого мистецтва Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова здійснено перевірку бакалаврської роботи на тему:

Авторська лялька «Італійська панянка» та методика вивчення
дрібної пластики в позашкільних навчальних закладах

Тема бакалаврської роботи затверджена на засіданні Вченої ради факультету педагогіки і психології, протокол №2 від 29 жовтня 2019р.

студентки (та) 4 курсу спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація щодо дотримання норм академічної етики.

ППП студента **Синиця А.**

За результатами аналізу роботи та аналізу звіту подібності, який було згенеровано системою виявлення збігів/ідентичності/схожості компанії UNICHECK, комісія дійшла до наступного висновку (*вибрати один з варіантів*):

1) Комісією *не виявлено* академічного плагіату. Дана бакалаврська робота може бути допущена до захисту на засіданні Екзаменаційної Комісії.

2) Комісією **частково виявлений (9,3%) академічний плагіат, а саме порушення процедури цитування наукових джерел.** Дана бакалаврська робота може бути допущена до захисту на засіданні Екзаменаційної Комісії.

3) Комісією виявлено академічний плагіат (обґрунтування факту академічного плагіату додається). Дана бакалаврська робота не може бути допущена до захисту на засіданні Екзаменаційної Комісії.

4) Інше

Голова комісії

Секретар комісії

Шевнюк О.Л.
(прізвище, ініціали)

Со́ва О.С.
(прізвище, ініціали)

Дата 14 травня 2020 р.

Matches

Веб джерела 103

1	detkam.in.ua http://detkam.in.ua/doslidnitska-robota-rozvitok-narodnoyi-kulieturi-v-oblasti-vigo.html	1.68%
2	globuss24.ru https://globuss24.ru/wp-content/uploads/doc/278291/1f6013abf1bfc47a93b274ef0fedc8b0.docx	1.11%
3	osvita.ua https://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14479/	1.11%
4	educator.at.ua https://educator.at.ua/Pedagogika/lekcija_4.1-dija_studentiv_zfn.pdf	1.11%
5	mon.gov.ua https://mon.gov.ua/storage/app/media/lnkluzyvne-navchannya/etyka1-4-7-11.doc	1.07%
6	old.mon.gov.ua http://old.mon.gov.ua/images/files/doshkilna-crednija/osoblyvi-potreby/navch-program/rv/etyka1-4-7-11.doc	1.07%
7	ua-referat.com https://ua-referat.com/%D0%9F%D0%BE%D0%BD%D1%8F%D1%82%D1%82%D1%8F_%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%...	1.04%
8	jak.koshachek.com https://jak.koshachek.com/articles/majster-klas-karkasna-tjalka-svoimi-rukami.html	0.98%
9	otherreferats.alibest.ru https://otherreferats.alibest.ru/pedagogics/00138239_0.html	0.86%
10	knowledge.alibest.ru https://knowledge.alibest.ru/pedagogics/2c0a65625b2bc69a4c43a88521216d37_0.html	0.86%

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1: АВТОРСЬКА ЛЯЛЬКА В СВІТОВОМУ МИСТЕЦТВІ

1.1. Історичний розвиток авторської ляльки17

1.2. Дослідження та аналіз художніх образів ляльок з аналогічною тематикою та технікою виконання.....20

1.3. Творча робота над образами авторських ляльок, композиційним і колористичним вирішення.....21

РОЗДІЛ 2: МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ДРІБНОЇ ПЛАСТКИ НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

2.1. Мета і зміст навчання дрібної пластики в позашкільних навчальних закладах.....31

2.2. Система завдань з навчання зображення людини на уроках образотворчого мистецтва34

ВИСНОВОК.....40

ДОДАТКИ44

ВСТУП

Актуальність теми. Дітям молодшого шкільного віку буде доцільно дати завдання відтворення людини в процесі дії, як тільки вони вивчать основи малювання людської постаті, пропорції тіла. А дітям середнього шкільного віку буде цікаво спробувати відтворити образ людини. Це дасть змогу закріпити вже вивчений матеріал.

Завдання на передачу життя в ляльку можуть викликати інтерес до образотворчої діяльності, навіть у тих дітей, які раніше не були зацікавлені малюванням. Адже улюблені дитячі мультфільми створені, поетапним відображенням руху об'єктів з використанням мальованих (графічна анімація), об'ємних (об'ємна анімація) або створених з використанням комп'ютерних програм (комп'ютерна анімація) об'єктів.

Також, граючись ляльками, діти мимовільно відтворюють рухи, при цьому вивчаючи положення тіла, як віддзеркалення настрою людини, чи її емоцій. Тому, на уроках буде доцільно використати моделі фігур з паперу і, таким чином, в процесі гри, долучити учнів до вивчення тих чи інших поз: стрибок, біг, ходьба, сум, радість.

Передача життя в ляльку не проста задача для учнів будь-якого віку, тому перед вчителем стоїть завдання знайти ефективні методи роботи, розробити і підготувати таку систему завдань, що сприятимуть оволодінню цією складною задачею учнями і сформує у них стійкий інтерес до образотворення, допоможуть в повній мірі реалізувати великі можливості мистецтва в естетичному і художньому вихованні учнів, а також у їх загальному розвитку.

Мета дослідження – розкрити сутність поняття «авторська лялька» та запропонувати ефективну систему завдань для навчання учнів передачі людської фігури, створити об'ємну динамічну композицію з маленькими деталями та дрібною пластикою.

Завдання дослідження:

простежити історичний розвиток мистецтва виготовлення авторської ляльки;

проаналізувати, застосування традиційних і сучасних матеріалів та технологічні особливості створення авторської ляльки;

здійснити аналіз образотворчих аналогів і прототипів авторської композиції;

запропонувати систему завдань для ефективного навчання учнів в позашкільних закладах ,відображенню бачити дрібні деталі і створення авторської ляльки ;

виконати декоративну об'ємну композицію «Італійська панянка».

Об'єкт дослідження – процес навчання образотворчого мистецтва учнів в позашкільних навчальних закладах .

Предмет дослідження – методика навчання предметного ліплення відображена у створенні авторської ляльки на уроках образотворчого мистецтва в позашкільних навчальних закладах.

Методи дослідження:

- систематизація, класифікація та узагальнення – для визначення сутності та змісту необхідності створення людських образів на уроках образотворчого мистецтва та навчання практичним вмінням;
- порівняльно-історичний – для вивчення мистецтвознавчої та спеціалізованої літератури з досліджуваної проблеми;
- порівняння – для визначення відмінностей та подібності зображення різних художників в авторських ляльок;
- спостереження – для виявлення ефективності методів викладання матеріалу учням, а також для виявлення найбільш виразних візуальних особливостей дрібної пластики;
- моделювання – для конструювання оптимальних методів ознайомлення учнів з даною темою;

- аналіз і синтез – виділення особливостей в малюванні пластики, які роблять його завершеним та цікавим для глядача.

Наукова новизна одержаних результатів:

- конкретизовано особливості творчого пошуку в процесі роботи над об'ємною композицією «Італійська панянка»;
- уточнено мету і зміст навчання створення фігури людини на уроках образотворчого мистецтва;
- запропоновано систему завдань для ефективного навчання учнів на уроках образотворчого мистецтва з урахуванням інтересів сучасних дітей для їх зацікавлення образотворчою діяльністю.

Практичне значення дослідження полягає в розробці рекомендацій щодо впровадження в практику позашкільних навчальних закладів системи завдань для ефективного навчання відображення людської фігури на уроках образотворчого мистецтва, яка може бути продуктивно використана з метою вдосконалення кваліфікації вчителів мистецьких дисциплін. Теоретичні відомості, методичні прийоми, висновки можуть служити опорою вчителю на уроках образотворчого мистецтва.

РОЗДІЛ 1: АВТОРСЬКА ЛЯЛЬКА В СВІТОВОМУ

МИСТЕЦТВІ 1.1 Історичний розвиток авторської ляльки

Авторська лялька — це художній твір, створений конкретним автором. Це унікальний, продуманий до найменших подробиць оригінальний образ.

Призначення авторської ляльки — лялька використовується для естетичного задоволення вона є частиною інтер'єру.

З початку лялька була дитячою іграшкою. Для маленької дівчинки гра з лялькою є проявом материнського інстинкту.

Однак, сьогодні стає очевидним, що лялька може бути не тільки іграшкою, а й витвором мистецтва.

Мистецтво створення художньої (авторської) ляльки сьогодні досягло надзвичайної популярності. Збільшується кількість майстрів та любителів такого виду декоративно-прикладного мистецтва, видається багато літератури та каталогів авторської та етнографічної ляльки, все частіше проходять тематичні виставки, конкурси, фестивалі сучасної ляльки.

Лялька нерозривно пов'язана з людиною, зі способом її життя, міфологією та віруваннями. Еволюцію ляльки можна розглядати як еволюцію відносин людини з навколишнім світом.

Протягом тисячоліть людина нерозривно пов'язана з цими таємничими та загадковими істотами: ляльки зустрічали людину при народженні та супроводжували її в потойбічний світ, жили в палацах і храмах, в залах знатних вельмож і в халупах бідних селян. Лялькам присвячено багато пісень і віршів, для них шили найкращі наряди та довіряли таємниці.

Перша лялька, на думку дослідників (археологів, мистецтвознавців), пов'язана з обрядами, що виражають основи світогляду первісного суспільства.

У найпримітивніших племен лялька уособлювала собою мертве тіло яке ховали після похорону справжнього небіжчика, щоб не дати йому можливість повернутися на землю і завдати шкоди живим. Пізніше виник звичай після смерті когось з членів сім'ї виготовляти дерев'яну ляльку, яка ставала

вмістилищем душі покійного: їй підносили їжу зі свого стола і доглядали як за живою людиною. Надії на урожай з'єднувалися з вірою допомогу померлих предкам. І зараз ще африканські племена використовують в обрядах ляльок, як зображення мертвих. Вони свято вірять в те, що особливим чином виготовлені рухливі та не рухливі фігурки допомагають душі в загробних мандрах.

По всій Землі виникли обряди, котрі пов'язували ляльку з культом жіночої родючості. У багатьох африканських племенах мають звичай обдаровувати дівчат, що досягла віку статевої зрілості, особливими ляльками - їх потрібно було дбайливо зберігати до народження першої дитини. Як тільки дитина народилася, молода мати отримує в подарунок від своєї матері ще одну ляльку - і так далі. Примітно, що фактично ідентичні звичаї відомі у народів Крайньої Півночі[21]

З давніх-давен люди вірили, що ляльки можуть захистити від злих сил, прийняти на себе хвороби і біди людини, принести їй щастя.

Ляльки були своєрідними оберегами, які виконував захисну роль. Їм не коли не малювалося обличчя, так як вважалося, що зобразивши його на ляльці, разом з цим, вона отримує й душу.

Ще до народження дитини, мати готувала їй ляльку, яку клали в колиску, щоб та охороняла немовля від недобрих сил та нічних кошмарів. Саме разом з цим оберегом дитина росла.

Були часи, коли ляльки рятували людям життя, замінивши людину в обрядах жертвопринесення.

У багатьох культурах лялька використовується для магічних обрядів, вважається, що магія з використанням ляльок найсильніша і не оборотна. Як правило, лялька уособлює дух покровителя або людини на якого роблять магічний обряд. Для шаманських ритуалів, використовуються ляльки - дух і лялька-реципієнт, парою використовується лялька з двома ликами. У магії Вуду, чаклун з воску виготовляє ляльку і протикає її голками, при цьому людина, яку зображує лялька, відчуває страшні муки[21].

У середньовічній Європі католицька церква негативно ставилася до ляльок. Таке різке їх неприйняття було цілком обґрунтовано - рукотворні зображення людей, які з давніх-давен були ритуальними предметами, знайшли своє застосування в магічних обрядах середньовічних відьом і чаклунів.

Однак, ляльку використовували не тільки для того, щоб нашкодити, а й для того щоб зцілити, наприклад: на Близькому Сході шамани лікували переломи з допомогою ляльок, для цього виготовлялася лялька з переламаною кінцівкою і над цією лялькою читали заклинання і випрямляли або нарощували кінцівку, потім ляльку дарували пацієнтові і кінцівку швидко зросталася.

В Африканських племенах шамани робили ляльок з глини і воску, і лікували спочатку ляльку, бо вважалося, що при лікуванні шамани відкривають двері в інший світ і духи, залучені слабкістю хворого, не нашкодять йому.

У Східній Європі застосовувався оригінальний спосіб лікування хворих для цього робили ляльку без особи з соломи або ганчірок і всередину зашивали вугілля. Після цього ляльку клали в ліжко хворого, а як тільки хвороба переходила на ляльку, їй малювали обличчя і урочистого спалювали.

Лялька – як витвір мистецтва[Додаток А1].

Коли лялька перестала бути частиною культів і обрядів вона знайшла нову функцію - естетичну.

Доля і призначення ляльки породили нескінченне різноманіття її видів і форм. Але є ляльки, чия функціональність і практична користь не мають значення; вони живуть за законами високого мистецтва, зафіксувавши в собі глибокий сенс, красу і виразність форм. Ці ляльки, справжні витвори мистецтва, замислюються і народжуються, подібно живопису або музики, і головне в їх природі - художній образ. Саме художні авторські твори здатні розширити повсякденні уявлення про місце і роль ляльки.

В середині ХХ століття - століття нових технологій і синтезу мистецтв - з'являється новий жанр мистецтва, дивний і загадковий, - художня лялька. Ці твори створені виключно для споглядання і часом вражають своєю не іграшкові

глибиною. На сьогоднішній день можна сказати, що в наш час відбувається справжній ляльковий бум. Створено понад сотні дивовижних, ні на кого не схожих художніх авторських ляльок.

Авторська лялька зроблена швидше для споглядання.

Уміння створювати ляльок, втілюючи в них нереалізовані дитячі фантазії і казкові мрії - рідкісний дар. Створення ляльки - процес трудомісткий і тривалий.

Світ авторської ляльки - це своєрідна майстерня, де створюються самі незвичайні і дивовижні образи. Лялька може мати не тільки подобу людини, в її природі закладена здатність робити те, що людині не доступно.

Авторська лялька бере свій початок в середовищі професійних художників. Художники, скульптори, дизайнери, художники театру і кіно, ювеліри, мультиплікатори, декоратори знайшли в мистецтві авторської ляльки способи самовираження і реалізації. Саме тому в наш час, художній рівень авторських ляльок дуже високий. Вже пізніше, коли це заняття, по виготовленню ляльок стало популярним, з'явилося багато лялькових любителів, серед яких іноді знаходяться справжні професіонали.

Кожна лялька - неповторний витвір мистецтва, кропітка робота, що вимагає від художника не тільки польоту фантазії, але і солідної майстерності скульптора, знань анатомії і величезного терпіння. Вона унікальна не тільки тим, що зроблена в єдиному екземплярі. Частина душі художника живе в ляльці, перетворюючи її на справжній витвір мистецтва.

1.2 Дослідження та аналіз художніх образів ляльок з аналогічною тематикою та технікою виконання.

Особливості авторських ляльок в тому що кожна лялька є витвором мистецтва, який повністю просякнутий особливою історією. Спостерігаючи

такий витвір мистецтва, можна розглянути і побачити унікальний характер і внутрішній світ художника .

Художник та автор сам визначає рішення про кількість ляльок, що він збирається виготовити .

Інтер'єрні ляльки – це не іграшки для малечі, у них зовсім інше призначення. Колекційні декоративні інтер'єрні ляльки – це нові можливості для сучасного дизайну. Вони є чудовим доповненням інтер'єру будь-якого стилю: етнічного класичного, сучасного, модерного, тому й користуються такою шаленою популярністю.

Попри тисячолітню історію, оновлюватися це мистецтво почало лише останніми роками. Якщо ще до недавнього часу , світ задовольняли фабричні тиражовані іграшки, то сьогодні неабияку зацікавленість викликають авторські ляльки, створені за технологією **handmade**. Майстерно виконана інтер'єрна іграшка не тільки додасть особливої цікавості любій оселі, а й буде джерелом позитивної енергії .

1.3.Творча робота над образами авторських ляльок, композиційним і колористичним вирішення

Натхненням послугував саме сучасний стиль. Та натхненням була Італія та її панянки. Цей неймовірно об'ємний стиль [Додаток Б1] виражений в колірній гамі, як правило, предмети гардероба. Одяг же віддзеркалював елегантність, легкість, розкішність та барвистість сучасного стилю.

В оздобленні суконь, сьогодні використовують квіти, можуть штучні або вишиті шовком.

І без того пишні сукні властиві стилю Італійських панянок доповнювали не менш пишними спідницями.

Що ж до кольорів, в сучасному стилі немає обмежень. Можливо брати ті відтінки які вам пасують чи які вам по душі.

Об'єднав цей неймовірний сучасний стиль панянок з сучасним виготовленням авторської ляльки. Досить довгий час, ми обирали позу, в якій саме закріпити ляльку. Переглянувши досить багато видів поз та рухів італійських жінок, ми зупинили свій вибір саме на сучасній подачі панянки.

Так як з поняттям лялька пов'язаний наш світ дитинства. Ляльку завжди можна купити - це не проблема, але створити її своїми руками зовсім інша справа.

Чи важко зробити ляльку? Навчитися робити що-небудь своїми руками - це не фокус - це всього лише сила бажання, а навчитися робити авторську ляльку - це не вищий пілотаж, а вищий ступінь потреби реалізуватися в сфері прикладного мистецтва. Процес виготовлення авторської ляльки - це велике диво.

Перед тим як приступити до роботи над лялькою, необхідно розробити її ескіз (Додаток В1). Продумати композиційні рішення створюваного образу, тобто необхідно вирішити, що буде робити лялька - сидіти, стояти, лежати, спираючись на що-небудь, а також, як вона повинна виглядати. Це відноситься не тільки до рис обличчя, але і його висловом. Ескіз виконується з тим або іншим ступенем деталізації. Потрібно знати з якого матеріалу буде виготовлена лялька, вся з цього матеріалу або окремі її частини. Визначити якою вона повинна бути, рухомою чи ні, якщо рухомою, то наскільки, де будуть знаходитися рухливі «суглоби», яке положення повинно займати тулуб. Необхідно також обміркувати величину ляльки, при цьому визначившись, що якщо матеріал вимагає температурної обробки, то обсяг готової роботи виявиться на 15-20% менше, тому що при сильному випалюванні виріб «зменшується».

Отже, порядок роботи над лялькою можна визначити наступним чином:

1. Визначити, образ задуманої ляльки.

2. *Визначити якою повинна бути лялька рухомою чи ні. Якщо рухомою, то наскільки, і які «суглоби» будуть рухливі, яке положення повинен займати тулуб то що.*

3. *Визначити пропорції ляльки.*

4. *Виготовити її ескіз.*

5. *Вибрати матеріал для виготовлення всієї ляльки або окремих її частин.*

6. *Зробити голову ляльки*

- заготовити основу;
- визначити лінію очей (вибрати очі або готові, або зробити їх самим);
- виліпити рот, ніс, щоки, підборіддя;
- створити овал обличчя;
- виконати потиличну частину;
- виліпити шию;
- висушити готову голову ляльки.(Додаток В8)

7. *Розпис голови (Додаток В3)*

- розпис очей;
- розпис губ.

8. *Створення зачіски:*

- приклеїти волосся;(Додаток В9)
- створення самої зачіски під вибраний стиль (Додаток С1).

9. *Леплення рук та ніг ляльки:(Додаток В4)*

- вибрати матеріал для каркаса рук і ніг;
- зв'язати каркас;

10. *Виготовити каркас і підставку для ляльки:*

- вибрати матеріал для каркаса ляльки(Додаток В6);
- визначити центр ваги ляльки;
- зв'язано каркас ляльки з дроту;
- вибрати матеріал для підставки ляльки (Додаток С2);
- виготовити підставку і закріпити в ній каркас;

- перевірити пропорційність каркаса.

11.Виготовити тулуб ляльки.

12.Збірка всіх елементів ляльки.

13.Створення костюма авторської ляльки(Додаток С3).

Для створення ляльки розміром - 45 см з нерухомими суглобами необхідно виконати ескіз.

На ескізі опрацьовуємо докладно такі деталі, як риси і вираз обличчя, зачіска, костюм, поза ляльки, декорації (якщо вони необхідні). Малюючи в ескізах майбутню ляльку, визначаємо найбільш точне рішення задуманого образу, підбираємо деталі і намагаємося уявити її загальний вигляд.

Для роботи над лялькою нам знадобляться:

- само застигаюча маса
- тканина, голки, нитки
- клей, вологі серветки
- фольга
- дрiт 2,5 - 3 мм для каркаса та тонка дрiт, для інших деталей
- пасатижі, кусачки, ножиці, ніж з гострим лезом
- стеки, гумки
- кисті круглі (№ 1), спонж
- акрилові і темперні фарби
- акриловий лак

(Додаток В2)

Ляльку виготовляємо по деталях: голова, руки і ноги окремо. Роботу над майбутньою лялькою починаємо з голови.

Особливість виготовлення ляльки полягає в тому, що її голова повинна мати каркас - основу, на яку накладається само застигаючий матеріал. Цей спосіб заощаджує матеріал і полегшує вага голови ляльки. Для каркаса використовуються дрiт, пап'є-маше чи фольгу для запікання (Додаток В5).

Лицьову частину робимо плоскою, а потиличну - опуклою. Намічаємо скроневу область, натискаючи великими пальцями на заготовку. На лицьовій частині основи намічаємо лінію очей, враховуючи при цьому відстань між ними і приблизний діаметр кожного ока. Для цього на плоскій стороні основи особи по центру чимось гострим проводимо хрест. Приблизно на висоті 0,5 - 0,8 см проводимо лінію паралельно горизонтальній. На цій лінії, відступаючи на рівні відстані від середини, робимо інструментом або товстої паличкою два поглиблення – для майбутніх очей. Відстань між заглибленнями дорівнює діаметру одного ока, бажано яку зробити трохи більше.

На основу накладаємо корж із маси товщиною 5 мм, розміром трохи більше особи. Ретельно прикріплюємо її до основи з фольги і притискаємо край. Помічаємо скроневу кістку голови, натискаючи в її області великими пальцями, намацуємо очі і очищаємо їх інструментом від маси, одночасно формуючи повіки очей.

Для ліплення носа беремо кульку пластика величиною трохи більше діаметра очей. Потім формуємо з нього конус і кріпимо його до обличчя.

Позначаємо перенісся і область над кінчиком носа. Визначаємо форму крил носа, інструментом робимо носові отвори і перегородку носа.

Для ліплення щік і підборіддя накладаємо необхідні шматочки маси, акуратно притискаючи і примазуючи їх. Таким же чином створюємо овал обличчя.

Далі скачуємо з само застигаючої маси кулька рівну діаметру очей і накладаємо його на область рота. Лінію рота визначаємо вгору від підборіддя на $\frac{2}{3}$ відстані до носа.

Аналогічно формуємо нижню губу, зменшивши її обсяг в куточках рота. Робимо невелике заглиблення під нижньою губою.

Збільшуємо обсяг пластика на лобовій частині ляльки і невеликим натиснення формуємо надбрівні дуги.

Оглядаємо голову з різних сторін, перевіряючи симетрію зліплених частин, при необхідності коригуємо обсяги скул, підборіддя, надбрівних дуг.

Для потилиці робимо коржик і надаємо їй форму потилиці. Акуратно добавляємо рельєф і вирівнюємо шви.

Потім виліплює шию, вуха і таким же чином з'єднуємо їх з головою.

При ліпленні шиї в нижній її частині, в місці прикріплення до м'якого тулуба, залишаємо невеликий запас для кріплення заготовки.

Для вух робимо кульку, рівний 1,5 діаметра очей. Ріжемо його навпіл. З отриманих половинок робимо заготовки для вух.

За допомогою інструменту прикріплюємо їх до голови, так щоб кінчик вуха знаходився на рівні брів, а його мочка - на рівні основи носа.

Перевіряємо симетрію голови.

Готову заготовку голови сушимо.

Один з найважливіших етапів роботи над лялькою - розпис. Безумовно, в ляльці важливі і образ, скульптура, костюм і багато інших деталей, але лялька «оживає» лише тоді, коли ми заглядаємо їй в очі. Можна використовувати готові очі, або намалювати їх самим.

Підсушену голову зачищаємо шкіркою найдрібнішої зернистості, акуратно шліфуємо все обличчя, вушка, шию. Очі шліфувати необов'язково, так як вони покриваються щільним шаром фарби. Дуже обережно працюємо з носогубними складками, мочками вух, щоб не пошкодити їх. Необхідно пам'ятати, що самозастигаюча масу потрібно обробляти дуже обережно круговими рухами, трохи натискаючи на попередньо закруглену шкурку. Необхідно обробити всі частини обличчя, інакше фарба буде скочуватися з пропущених місць.

Для нанесення кольору, необхідна палітра зі змінними листами, на якій змішуємо основний тон, взявши акрилову фарбу (можна додати трохи води). Ретельно перемішуємо фарбу і наносимо спонжем на основу, таким способом: спонж занурюємо у фарбу, потім кілька разів промокаємо їм папір (щоб фарба

просочила спонж глибоко і рівномірно), а потім швидкими рухами наносимо на обличчя ляльки. Як тільки спонж підсихає, відразу ж беремо новий і продовжуємо, до тих пір, поки не покриємо все обличчя обраним тоном.

Після нанесення першого шару фарби на обличчі ляльки зазвичай залишаються точки, тому робимо це в два шари. Другий шар основного тону наносимо тільки після того, як перший повністю підсохне. Під час фарбування необхідно працювати дуже акуратно, так як до свіжо нанесеного шару акрилу може пристати будь-який пил або бруд, прибрати який, буде досить важко.

Після того як другий шар фарби висохне, наносимо рум'янці на щічки ляльки. Для цього змішуємо на палітрі колір основного тону особи з червоною фарбою для отримання потрібного відтінку щік. Способом, зазначеним вище намічаємо не тільки щоки, але і кінчик носа, підборіддя, надаємо необхідний тон скронь і лінії лоба на стику з волоссям. Особа розписуємо до того як прикріпимо волосся. Знаючи, як будуть виглядати волосся, підбираємо необхідний колір для шкіри. Наступний етап: розпис очей (якщо очі з пластика або намистин). Очі готуємо до розпису, зробивши підкладку з білої темпері, змішаної з клеєм ПВА. Клей додаємо для зручності подальшої роботи: тепер якщо невдало намалюємо райдужну оболонку ока, то її можна завжди змити, не пошкодивши підкладку, і почати роботу спочатку.

Очі покриваємо підкладкою в два шари (перший шар повинен повністю просохнути). Це основа не тільки для райдужної оболонки, але і для відтінків очного білка. Він ніколи не буває однорідним білим - ближче до куточків очей білки завжди темніше, а ближче до райдужці його потрібно висвітлити, надаючи тим самим оці обсяг. Потім прорисовуємо слізні канали - нижню і верхню повіку всередині і в куточках очей.

Тепер намічаємо олівцем зіниці, точно знаючи куди дивитиметься лялька. Обводимо контур райдужної оболонки, для цього використовуємо пензлик. Злегка профарбовуємо зіниці і промальовуємо райдужку. Вони можуть бути різнокольоровими: спочатку промальовуємо одним кольором, даємо

просохнути, потім додаємо іншого кольору лінії і злегка розмиваємо їх, надаючи обсяг. Тепер фарбуємо зіницю. Він ніколи не буває абсолютно чорним і становить не більше 1/3 райдужної оболонки. Відтіняємо зіницю навколо більш темним кольором, щоб очей не виглядав темним.

При розпису очей краще мати перед собою наочний зразок (збільшені кольорові фотографії очей можна знайти в будь-якому журналі).

Після того як райдужка готова, підкреслюємо темним тоном тінь на неї під століттям. Саме верхню повіку підкреслюємо натуральної, але темнішою, ніж основний фон фарбою. Після того як очі повністю розписані, наносимо відблиски на зіницю.

Як волосся для ляльки краще взяти спеціальні – Треси(Додаток В7). Вони натуральні, м'які і відповідають масштабу ляльки. Можна використовувати вовна лами, довгошерстою вівці, гірської кози і т.д. Їх можна фарбувати в будь-який колір фарбою для волосся або вовни. Волосся людини, використовують вкрай рідко, тому що вони жорсткі і товсті, погано приклеюються і виглядають грубо. Найчастіше людську волосину використовується для перуки.

Волосся уважно переглядаємо, щоб в них не було вузликів.

При роботі з готовим ТРЕССА накладаємо його на голову, починаючи від зовнішнього контуру лінії волосся по колу до центру.

Потім надаємо зачісці форму. Волосся можна підстригти, заплести в косу, завити за допомогою розігрітої металевої трубки.

Ліплення рук (Додаток Б2). Для каркаса кистей рук можна використовувати або алюмінієву або мідний дріт меншого діаметру - для долоньки, і для пальчиків - тонку, по міцну дріт, для цього можна використовувати дріт з сталевих тросів (продаються в господарських магазинах, будівельних магазинах, рибальських магазинах), або сталеву дріт для плетіння жорстких конструкцій з бісеру перетином 0,5 мм.

Збираємо кисті рук зі сталевого дроту для плетіння жорстких конструкцій з бісеру, обмотуємо їх ниткою, надаємо їм потрібне положення, в критичних

місцях промазуємо клеєм для міцності і, ниткою прив'язуємо до нашого основного каркасу. Перевіряємо точність виготовлення каркаса руки, приклавши його до голови. Довжина кисті визначається відстанню від підборіддя до надбрівних дуг, а ширина трохи менше половини обличчя ляльки.

Невеликими пластинами набираємо обсяг пальців. На область долоні накладаємо 2 круглі пластини. Формуємо долоню і фаланги пальців. Накладаємо пластик і доліплювали передпліччя.

Розмір кисті рук ляльки прийнято зменшувати. Інакше, вони виглядають не пропорційно великими. Довжина готової кисті руки визначається відстань від підборіддя до середини чола. Ширина кисті дорівнює половині ширини обличчя[Додаток Б2].

Безіменний та вказівний палець коротше середнього пальця на пів фаланги. Вказівний палець, часто буває, коротше безіменного. Мізинець коротше безіменного на цілу фалангу

Перевіряємо точність виготовлення кисті руки, приклавши її до голови.

Накладаємо невеликі шматочки пластику на область нижніх суглобів пальців. Надаємо форму тильній стороні кисті. Інструментом визначаємо межі нігтьових пластин, формуємо суглоби пальців. Порівнюємо зліплені пальці зі своїми, встановлюючи їх в тому ж порядку.

Набираємо обсяг долоні, накладаємо пластик біля основи пальців, великого пальця і з протилежного йому боку долоні.

Набираємо необхідний обсяг передпліччя, встановивши руку для зручності роботи на твердий дріт. Прикріплюємо шматочок пластика на область опуклості кінця плечової кістки.

Аналогічно ліпимо другу руку. Сушимо їх. Готові руки кріпимо до основного каркасу.

ліплення ніг

Перш ніж приступити до ліплення ніг, визначаємося з їх постановкою. Каркас ніг ляльки виконуємо з пап'є-маше. Його робимо коротше ступні в готовому вигляді на довжину пальців.

Однією з технологічних особливостей ступні ляльки є те, що вона в готовому вигляді повинна бути трохи менше, тобто її довжина визначається розміром відрізка від підборіддя до середини чола, а ширина дорівнює ширині долоні.

Набираємо на каркас необхідний обсяг пластика. Перевіряємо розмір ступні.

Для додання підйому ступні кріпимо пластик на його область. Виліплює ахіллесова сухожилля, зовнішню частину стопи, внутрішню частину злегка піднявши її.

Виліплює кісточку, прикріпивши до неї два маленьких шматочка пластика.

Набираємо необхідний обсяг підошви стопи, приклавши пластик на область подушечок стопи.

Робимо розмітку пальців стопи, розрізаємо заготовку по намічених лініях. Інструментом заокруглюємо кінчики пальців, робимо невеликі ямочки в підставі між пальцями, визначаємо межі нігтьових пластин. Визначаємо кордон підстави пальців і подушечок ступні. Виліплює подушечки пальців. Великий палець ноги злегка піднімаємо вгору, а решта пальців злегка згинаємо в середніх фалангах. Формуємо рельєф гомілкової кістки. Ліпимо литкового м'яза. Аналогічно ліпимо другу ногу. Сушимо їх. Готові ноги кріпимо до основного каркасу.

Виготовлення каркаса ляльки.

Каркас - це основа ляльки, і від недоліків в його конструкції йдуть подальші проблеми. Роблячи ляльку, ніколи не потрібно забувати про задум. Для того щоб не переробляти все заново необхідно все ретельно продумати.

Спочатку необхідно підібрати дрiт, який буде одночасно i гнучким i мiцним :

- або так званий «в'язальний» дрiт, в перерiзi вiн буває рiзний , але оптимальний варiант - 3 мм – вiн досить гнучкий для того, щоб вистачало сил закрити його в потрiбних мiсцях,;

- або - мiдний дрiт дiаметром 2,5 мм. Вiн не зламається при великому зусиллi, досить гнучкий , але його бiда в тому, що вiн пружинить. Це може привести до поломки пластичного верхнього шару. Але в цiлому i цей варiант досить пiдходящий;

- або гнучкий i мiцний дрiт з латунним покриттям, перетином 2,5 - 3 мм – вiн досить гнучкий .

Для ляльки розмiром [22]. -45 см вибираємо гнучку i мiцну дрiт з латунним покриттям перетином 2,5 - 3 мм, так як звичайнi мiднi, алюмiнiєвi дроту не пiдйдуть.

Далi в'яжемо «скелет» ляльки.

Вузли в'яжемо мiцнiше, нерухомiсть крiплень важлива для кращої стiйкостi конструкцiї.

Якщо лялька сидить, стоїть чи нехай навіть висить, її центр ваги продумуємо до дрібниць. Тому що прекрасно зроблена лялька, яка не хоче стояти, це сумне видовище. Саме так і обважнюють ляльку, а в разі якщо лялька стоїть без підставки, то також збільшуємо ступні. І навіть якщо лялька прикріплена до якогось помосту, все одно голова не повинна бути надто важкою. І вся тяжкість ляльки повинна як би стікати донизу. Стійкість ляльки також можна підсилити за допомогою якийсь додаткових елементів (стовбура дерева, палиці в руці, інший фігури поруч).

Перевіряємо пропорційність, отриманого каркаса.

Виготовлення підставки для ляльки.

Підставка повинна бути досить важкою, щоб утримувати ляльку в задуманому положенні міцно на площині. Виготовляємо підставку з алебастру, але можна використовувати гіпс, гіпсокартон.

Виготовити підставку можна з декількох шарів гіпсокартону, склеєних між собою або відлити в формі з гіпсу. Для зручності роботи в підставці просверджуємо дірочку і тимчасово вставляємо в неї ляльку, яку пізніше вклеїмо туди досить сильним клеєм.

Виготовление костюма ляльки

Існують два варіанти створення лялькового одягу: знімається і не знімаються. У першому випадку костюм можна змінювати на свій розсуд, а в другому - одяг кріпиться до ляльки раз і назавжди. Використовуємо другий спосіб створення лялькового одягу.

Для початку робимо заміри і викрійки, підбираємо відповідну за кольором і фактурою тканина, викроює з неї плаття для ляльки і зшиваємо його. У ляльковому костюмі всі елементи обробляються ретельно і акуратно, в тому числі виворітні шви і невидимі оку деталі.

Отже, лялька готова. Ось вона живе своїм життям, у неї вже є характер.

Незважаючи на те, що все в цій ляльці - від створив її художника, вона не просто його частка і копія, а досконалість самостійний образ.

РОЗДІЛ 2: МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ВІДОБРАЖЕННЯ ДРІБНОЇ ПЛАСТИКИ НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

2.1. Мета і зміст навчання відображення дрібної пластики в позашкільних навчальних закладах

Успіх виконання і навчання багато в чому залежить від того, які методи і прийоми використовує викладач, щоб донести певний зміст, сформувати знання, вміння, навичок, а також розвинути здібності учнів.

Досить часто лунає фраза: «Діти - наше майбутнє». Але від кого ж залежить їх майбутнє?

Сьогодні досить сильно змінилися вимоги не тільки до вчителя, а й до учня.

Розвиток громадянського суспільства породжує гостру необхідність в педагогах, що володіють високою професійною компетентністю. Головним завданням вивчення образотворчого мистецтва є:

Формування:

- художньо-естетичного, особистісно-позитивного ставлення до дійсності, художнього пізнання світу, потреби у естетичному милуванні з метою отримання естетичної насолоди від творів мистецтва та явищ навколишнього світу;

- потреб до художньо-естетичного розвитку та самореалізації через продуктивну художню творчість;

- морально-естетичних та вольових якостей (працелюбності, художньо-естетичних смаків та інтересів, ініціативності, активності, самостійності, толерантності тощо);

Розвиток:

- почуття та емоції, здатність емоційно відгукуватися на різноманітні вияви у світі та мистецтві;

- універсальні художньо-творчі якості особистості (образного мислення, уяви, нестереотипного, оригінального, спостережливості та ін.);

- сенсорних здібностей (відчуття кольору, форми, ритму, фактури та ін.);

Для того, щоб досягти значних успіхів у практичних діяльностях, теперішній сучасний вчитель повинен правильно використовувати усі методи педагогічної діяльності, та знати який вплив це може призвести на дітей, а це - міміка, жести, ритміка, пози, голос, лексика вчителя.

У наш час треба ті вчителі, які володіють педагогічною технологією та крокують в ногу з сучасністю. Як говорив А. Дістервег: «...Вчитель має свідомо йти в ногу з сучасністю, проймається і надихатися силами, що пробудилися в ній. Жалюгідна кожна людина, що відстала від свого часу; поява ж учителя молоді, який сам живе в минулому, викликає лише співчуття всіх людей, які живуть у ногу із своїм часом і мислять суголосно зі своїми сучасниками» [5].

Отже, активна творча діяльність, зустріч з прекрасним у житті – розкриває і розвиває у дітей внутрішній світ з самого найменшого віку, дітям хочеться дізнатися більше нового. У дітей з'являється велике бажання творити.

Нашому світу треба люди, які не мислять шаблонно. А є не такими, як всі.

Творчість - це природний процес, який людина хоче досить швидко змінювати. Сама природа наділила дітей великою активністю та допитливістю.

Заняття скульптурою дуже добре розвивають моторику пальців рук в координації з розумовим і психічним розвитком. Естетичний розвиток у дітей розвиває творчу діяльність і почуття. Створюючи творчу роботу дитина вкладає в неї великий спектр емоцій, почуттів, вона відтворює навколишній світ так як вона його відчуває.

Скульптура - це мистецтво створення об'ємних художніх творів шляхом різьблення, ліплення, або відливання.

Особливістю скульптури є передача форми з різних сторін.

Необхідність занять не тільки образотворчим мистецтвом, а й видами образотворчого творчості, в тому числі і скульптурою.

Ілюзію тривимірності скульптору допомагає створити правильне використання світла і тіні. Скульптурні твори існують у просторі і є реальною об'ємністю.

Існують відмінності між сприйняттям скульптури у молодших і старших дошкільників. Для дітей 6-9 років характерно «дієво-ігрове» ставлення до образів мистецтва. Емоційні враження у них виникають частіше від сенсорних властивостей і якостей: форма, колір, фактура. Завдяки сприйняттю скульптурного образу відбувається збагачення дитячого словника, словесної творчості, так як дитина придумує розповіді про скульптуру людини та її позу. До семи років життя діти не відрізняють мистецтво від іграшки. До восьми років діти вже правильно визначають призначення скульптури («для прикраси» «для пам'яті»). Естетику скульптури вони пов'язують з її змістом, окремими ознаками (кольором, формою).

У дітей старшого віку вже є свої висновки та бачення в скульптурі мистецтво, вони можуть та назвати назву и художника. У їх висновках вже простежується власне ставлення до роботи художника. Такі емоції можна сміло відносити до власних почуттів та ставлення дитини до виробу мистецтва.

У теперішньому світі діти часто стикаються з різними видами мистецтва, але їх треба правильно навчити ставитися до скульптури і до авторського задуму.

У процесі заняття вчитель повинен стежити за кожною дитиною, за тим, як створюється форма предмета, як передаються пропорції, дії, композиція. Питаннями та порадами вчитель спрямовує дітей на правильне цікаве рішення теми руху фігури майбутньої скульптури[20].

Для того щоб зацікавити дітей, педагог повинений розпочинати заняття з того щоб діти були повністю зацікавленні темою, для цього вчитель повинен розробити урок , на початку заняття може прочитати вірші. Робиться це для

того, щоб у дітей був гарний настрій і їх увага сконцентрована над темою . Вірші повинні давати яскраву характеристику образу в дуже короткій формі і відзначати особливості, які стосуються форми і деталей предмета.

Роботи, виконані за задумом дітей, аналізуються дещо інакше: спочатку розглядається задум в цілому, а потім розбирається форма, способи ліплення пропорції, зображення руху.

Отже, навчання дітей сприймати скульптуру естетично являє такий процес: на основі отримання знань про скульптуру діти починають володіти «мовою» пластичного мистецтва. Освоєння окремих виразних засобів (силует, матеріал, композиція) допомагає дітям осмислювати їх зв'язок з художнім образом. Прості знання про скульптуру можуть дати можливість дітям робити висновки, міркувати, порівнювати образи, складання творчих розповідей по скульптурі, у процесі яких відбувається формування у дітей початкових суджень, естетичної оцінки та бачення задуму художника чи скульптора .

2.2. Система завдань з навчання малювання людини та дрібних деталей на уроках образотворчого мистецтва в позашкільних навчальних закладах.

Рух, поза, жести, деталі все це цілісна система художніх смислів (цінностей) з відповідною логікою культурно-історичного процесу, що звернена до людської суб'єктивності, потребує теоретичного дослідження на підставі практичних узагальнень внутрішньої логіки її художньо-естетичного змісту, що постає як палітра зв'язків з іншими видами мистецтва; як імпровізація форми і інтерпретація художньо-естетичного змісту динаміки творів, виявлення специфіки образної мови руху; як засвоєння знань (спеціальних термінів і понять) та усвідомлення синтезу мистецьких форм. Метою є – проаналізувати мову руху (позу, жестів) як засіб виявлення

сміслових цінностей відображення людини на уроках загальноосвітніх школах [17].

Метою навчального процесу є оволодіння навичками передачі образу людини учнями позашкільних навчальних закладах , що сприяє:

- формувати в учнів уміння спостерігати, аналізувати, узагальнювати;
- дати знання про будову фігури людини її пропорції;
- пояснити механіку рухів людини та навчити передавати їх пластику;
- навчити сприймати фігуру людини цілісно, узагальнюючи та спрощуючи форму;
- навчити зображати людину в русі різними художніми матеріалами і техніками на площині та в об'ємі.

Таким чином, використовуючи знання про будову тіла людини та вміння передавати його, а також знання з композиції учень повинен навчитися створювати яскраві художні образи при створенні сюжетних творів.

Метою практичних завдань є уміння учнів використовувати набуті знання з основ образотворчої грамоти .

Методи стимулювання — це метод який стимулює учнів на позитивне ставлення, стимулювання пізнання та збагачення новою інформацією.

Обговорення використовується для більшої активізації учнів. У процесі розмови учні можуть висловити свою думку і послухати думку інших ,та зробити висновки .

Самостійне спостереження —«Ніщо не може бути важливішим у житті, як уміти бачити предмет з усіх боків і серед тих відносин, в які він поставлений. Якщо ми вникнемо глибше в те, що звичайно називається в людях визначним або навіть великим розумом, то побачимо, що це головним чином є здатність бачити предмети в їх дійсності, всебічно, з усіма відносинами, в які вони поставлені. Якщо навчання має претензію на розвиток розуму у дітей, то воно повинно вправляти їх здатність спостереження».

Практичні заняття - це процес якій учні виконують фізично та можуть показати знання, які вони набули. Вони проводяться після теоретичної частини заняття, а перед тим ще й повторюють найголовніші аспекти.

Обов'язковим у системі образотворчої освіти є метод наочності. Він полягає у тому, що учні звертаються до предметів і явищ як до джерела пізнання. До них належать прийоми спостереження, розглядання малюнків, ілюстрацій, репродукцій творів образотворчого мистецтва, слухання уривків музичних творів, використання мультимедійних засобів навчання.

Метод малювання людини в русі з натури чи по лялькам, також в певній мірі є методом наочності, адже воно починається з чуттєвого, зорового сприйняття предмету. А постійне виконання нарисів і замальовок допомагає удосконалювати відчуття форми, ліній, що будують фігуру, здатність бачити і замальовувати форму тіла людини в різних рухах.

При навчанні малюванню з натури вчитель повинен мати на увазі, не тільки мету вивчення зовнішнього виду (форми) предмету, але і правильне побудування, пропорції, передаючи рух та позу.

Завдання: визначення поняття пропорцій, будови фігури, продовжити знайомство учнів із способами зображення людини, основними пропорціями фігури людини, розвивати окомір, відчуття співвідношень, виховувати інтерес та повагу традицій минулого.

Виконання робіт:

- Людина в побутовому житті: (дошкільного віку). Зображуючи на аркуші власні спостереження, діти навчаються буди уважнішими до навколишнього світу [Додаток В2].

- *Стилізація силуету людини* : таке завдання досить доречно буде провести з дітьми . В цьому випадку, учням буде цікаво придумувати, бавитися з геометричними фігурами зображуючи людину в русі. Разом з цим, ознайомлювати учнів із поняттями: «силует»; збагатити уяву учнів різновидами та різними засобами графіки. Розвинути їх уяву, мислення, фантазію.

- *Об'ємна скульптура людина та спорт:* сподобається виконувати дітям (5-6го класу). Це завдання надає змогу дітям відволіктися від всього навколо і спробувати себе в ролі скульпторів.

- *Герої коміксів:* така тема, не залишить нікого байдужим, звертаючи на себе увагу (7 клас). Так як в цьому віці діти передають перевагу барвистим коміксам, а ніж книгам без картинок. При цьому ми продовжуємо знайомство учнів із способами зображення людини, основними пропорціями фігури, розвивати окомір, відчуття співвідношень.

ВИСНОВКИ

Можемо підсумувати, що досліджена нами тема є актуальною для майбутніх вчителів і педагогів позашкільних навчальних закладів і потребує уваги й аналізу як наукового, так і методичного аспектів, адже це життя, яке постійно оточує нас.. Оновлюється, збагачується, модифікується, трансформується існуюча лексика, змінюється структура та усі деталі які оточують нас.

В процесі виконання дипломного проекту ми ознайомились з мистецькою, національною та педагогічною літературою. Розглянули сутність поняття «авторська лялька» та запропонували ефективну систему завдань для навчання учнів передачі активного, пластичного руху людської фігури, створюючи об'ємну динаміку та бачення усіх деталей які оточують в композицію «Італійська панянка».

На основі аналізу даного матеріалу, а також власних пошуків, ми встановили, що людина є необхідною темою малювання в позашкільних закладах. Було визначено, що кожний вид мистецтва має свою мету і завдання: виховувати в учнів почуття краси, любові і шанобливого ставлення до рідного краю та середовища в цілому.

Під час роботи ми також встановили головну мету, завдання та зміст навчально-виховної діяльності школярів:

- простежили історичний розвиток мистецтва виготовлення авторської ляльки;
- проаналізували, застосування традиційних і сучасних матеріалів та технологічні особливості створення авторської ляльки;
- здійснили аналіз образотворчих аналогів і прототипів авторської композиції;
- запропонували систему завдань для ефективного навчання учнів загальноосвітніх шкіл зображенню фігури людини та дрібної пластики ;
- виконали декоративну об'ємну композицію «Італійська панянка».

У практичній частині дипломного проекту було виконано авторську ляльку, вибрано сучасного стилю одягу, підібрані кольори тканини. Виконання практичної частини дипломного проекту складається з декілька етапів: опрацювання ескізу, композиційне рішення пози виготовлення дрібних деталей(руки та обличчя), збірка каркасу, виготовлення середовища в якому присутня панянка, виготовлення всієї ляльки, пошиття костюму. Робота над дипломним проектом, допомогла нам реалізувати та удосконалити творчі та педагогічні здібності.

Підсумовуючи, можна констатувати, що необхідно продовжувати ознайомлювати учнів позашкільних навчальних закладів з поняттям, композиційної статики та динаміки людини, в різних художніх творах.

Слід зазначити, що запропоновані дослідження, аналіз методики навчання цієї теми, зміст теоретичної підготовки школярів, можуть бути застосовані викладачами у практичній роботі для підвищення ефективності процесу, удосконалення навчальних планів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Естетіка. Словник.- М .: Политиздат, 1989.
2. Адаскіна А.А. Художнє сприйняття дійсності у дітей і дорослих: Канд. дис.- М: Піран, 2010. - 358 с.
3. Андреева Г.М. Соціальна психологія // Соціологія / Под ред. В.А. Ядова - М., 1998. - 481 с.
4. Балет (энциклопедия) / ред. Ю. Н. Григорович. — М.: Советская Энциклопедия, 1981.
5. Богатеева З.А. Заняття ліплення в дитячому садку.- М .: Просвещение, 2009. - 147 с.
6. Богоявленська. Д.Б. Про предмет і метод дослідження творчих здібностей//Психологічний журнал.- 2010. - №5.- 28 с.
7. Богоявленська. Д.Б. Про предмет і метод дослідження творчих здібностей//Психологічний журнал.- 2010. - №5.- 28 с.
8. Василенко К.Ю. Украинский народный танец. – М.: Искусство, 1981.– 160 с.
9. Захаров Р. Сочинение танца. Сторінки педагогічного опиту / Р. Захаров. – М. : Искусство, 1983. – 142 с
10. Новлянская З.Н. Методика дослідження почуття матеріалу як одного з аспектів художньої уяви//Питання психології.- 2011. - №5.- 9 с.
11. Парамонова Л. Творче конструювання: психологія та педагогічні засади його формування//Дошкільне виховання.- 2010. - №11.- 36-40 с.
12. Психолого-педагогічний словник для вчителів та керівників загальноосвітніх установ. (Автор-упорядник В.А. Міжеріков)./За редакцією П.І. Підкасистого.- Ростов н/Д .: Изд-во «Фенікс», 1998.
13. Ріман Г. Музичний словник (Пер. С нем. Б. П. Юргенсона, доп. Рус. Відділенням). - М .: Директ Медіа Паблішинг, 2008.

14. Фокин М. Против течения. – М. Л., 1962. – С. 354.
15. Художнього творчість і дитина./Под ред. НА. Ветлугиной.- М .: Просвещение, 2012. - 247 с.
16. Шумакова Н.Б. Вплив уявлень батьків про навчання на розвиток обдарованості у дітей//Питання психології.- 2009.- №2.- 33-35 с.
17. Шумілін А.Т. Проблеми теорії творчості//Питання психології.- 2008. - №2.- 24 с.
18. Бранль // Енциклопедичний словник Брокгауза і Ефрона: в 86 т. (82 т. І 4 доп.). - СПб., 1890-1907.
19. Бабаєва Ю.Д., Лейтес Н.С. Психологія обдарованості дітей і підлітків.- М .: Академія, 2008. - 144 с.
20. Белінська Е., Тихомандріцкая О. Соціальна психологія: Хрестоматія: Навчальний посібник для студентів - М: Аспект Пресс, 2003. - 475 с.
21. Белінська Е., Тихомандріцкая О. Соціальна психологія: Хрестоматія: Навчальний посібник для студентів - М: Аспект Пресс, 2003. - 475 с.
22. Контрданс // Малий енциклопедичний словник Брокгауза і Ефрона: в 4 т. - СПб., 1907-1909.
23. Контрданс // Малий енциклопедичний словник Брокгауза і Ефрона: в 4 т. - СПб., 1907-1909.
24. Реан А. А., Коломінський Я. Л. Соціальна педагогічна психологія -СПб .: Видавництво «Пітер», 2000. - 416 с.
25. Соловйов Н. Ф. Менует // Енциклопедичний словник Брокгауза і Ефрона: в 86 т. (82 т. І 4 доп.). - СПб., 1890-1907.

- 26.Соловйов Н. Ф. Менует // Енциклопедичний словник Брокгауза і Ефрона: в 86 т. (82 т. І 4 доп.). - СПб., 1890-1907.
- 27.Соловйов Н. Ф. Менует // Енциклопедичний словник Брокгауза і Ефрона: в 86 т. (82 т. І 4 доп.). - СПб., 1890-1907.
- 28.Штейнпресс Б. С., Ямпольский И. М. Енциклопедичний музикальний словник. — М.: Советская Энциклопедия, 1966.
- 29.Історія виникнення ляльок [Електронний ресурс]
<https://studfiles.net/preview/4518819/page:3/>
- 30.Мета і завдання предмету образотворче мистецтво [Електроннийресурс]https://studopedia.com.ua/1_22090_meta-i-zavdannya-predmetu-obrazotvorche-mistetstvo-v-pochatkoviy-shkoli.html
- 31.Побутовий рух XVIII століття [Електронний ресурс]
<https://studfiles.net/preview/5044363/page:3/>
- 32.Психолого-педагогічний словник для вчителів та керівників загальноосвітніх установ. (Автор-упорядник В.А. Міжеріков)./За редакцією П.І. Підкасистого.- Ростов н/Д .: Изд-во «Фенікс», 1998.
- 33.Ermainger E., Barock und Rokoko in der deutschen Dichtung – Lpz, 1928

ДОДАТКИ

Урок : виготовлення Авторської ляльки

Тема : Дрібна пластика

Мета : Ознайомлення дітей з мистецтвом дрібної пластики .

Зробити авторську ляльку з власним світоглядом .

Для роботи над лялькою нам знадобляться:

- само застигаюча маса
- тканина, голки, нитки
- клей, вологі серветки
- фольга
- дріт 2,5 - 3 мм для каркаса та тонка дріт, для інших деталей
- пасатижі, кусачки, ножиці, ніж з гострим лезом
- стеки, гумки
- кисті круглі (№ 1), спонж
- акрилові і темперні фарби
- акриловий лак

(Додаток В2)

Чи важко зробити ляльку? Навчитися робити що-небудь своїми руками - це не фокус - це всього лише сила бажання, а навчитися робити авторську ляльку - це не вищий пілотаж, а вищий ступінь потреби реалізуватися в сфері прикладного мистецтва. Процес виготовлення авторської ляльки - це велике диво.

Перед тим як приступити до роботи над лялькою, необхідно розробити її ескіз (Додаток В1). Продумати композиційні рішення створюваного образу, тобто необхідно вирішити, що буде робити лялька - сидіти, стояти, лежати, спираючись на що-небудь, а також, як вона повинна виглядати. Це відноситься не тільки до рис обличчя, але і його висловом. Ескіз виконується з тим або іншим ступенем деталізації. Потрібно знати з якого матеріалу буде

виготовлена лялька, вся з цього матеріалу або окремі її частини. Визначити якою вона повинна бути, рухомою чи ні, якщо рухомою, то наскільки, де будуть знаходитися рухливі «суглоби», яке положення повинно займати тулуб. Необхідно також обміркувати величину ляльки, при цьому визначившись, що якщо матеріал вимагає температурної обробки, то обсяг готової роботи виявиться на 15-20% менше, тому що при сильному випалюванні виріб «зменшується».

Отже, порядок роботи над лялькою можна визначити наступним чином:

1.Визначити, образ задуманої ляльки.

2. Визначити якою повинна бути лялька рухомою чи ні. Якщо рухомою, то наскільки, і які «суглоби» будуть рухливі, яке положення повинен займати тулуб то що.

3. Визначити пропорції ляльки.

4.Виготовити її ескіз.

5.Вибрати матеріал для виготовлення всієї ляльки або окремих її частин.

6.Зробити голову ляльки

- заготовити основу;
- визначити лінію очей (вибрати очі або готові, або зробити їх самим);
- виліпити рот, ніс, щоки, підборіддя;
- створити овал обличчя;
- виконати потиличну частину;
- виліпити шию;
- висушити готову голову ляльки.(Додаток В8)

7.Розпис голови (Додаток В3)

- розпис очей;
- розпис губ.

8.Створення зачіски:

- приклеїти волосся;(Додаток В9)
- створення самої зачіски під вибраний стиль (Додаток С1).

9.Леплення рук та ніг ляльки:(Додаток В4)

- вибрати матеріал для каркаса рук і ніг;
- зв'язати каркас;

10.Виготовити каркас і підставку для ляльки:

- вибрати матеріал для каркаса ляльки(Додаток В6);
- визначити центр ваги ляльки;
- зв'язано каркас ляльки з дроту;
- вибрати матеріал для підставки ляльки (Додаток С2);
- виготувати підставку і закріпити в ній каркас;
- перевірити пропорційність каркаса.

11.Виготовити тулуб ляльки.

12.Збірка всіх елементів ляльки.

13.Створення костюма авторської ляльки(Додаток С3).

Додаток А.1. «Авторська лялька»

Додаток Б.2. «Виготовлення руки ляльки»

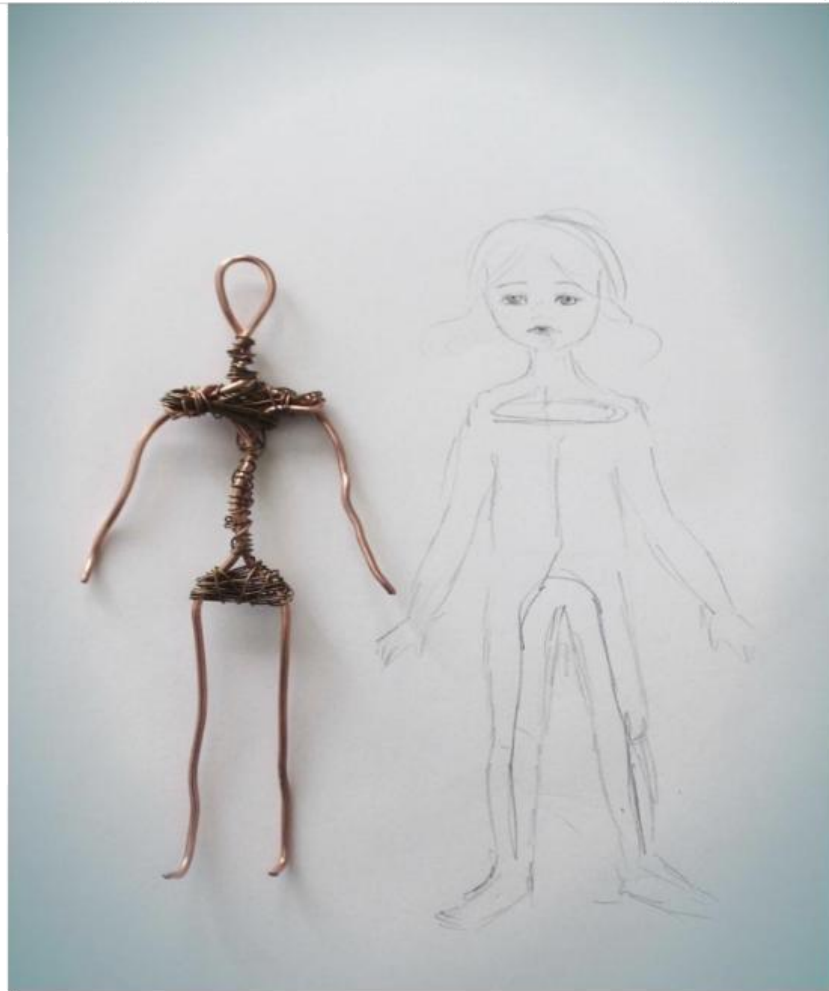
Додаток Б.4. «Авторська лялька в сучасному стилі»

Додаток В.1. «Замальовки людини»

Додаток В2

Додаток В6

Додаток В5

Додаток В4

Додаток В8

Додаток В3

Додаток В7

Додаток В9

Додаток С1

Додаток С2

Додаток С3